

ŹRÓDŁA DO DZIEJÓW LEŚNICTWA W POLSCE Z ARCHIWUM UNIwersYTETU ROLNICZEGO IM. H. KOŁŁATAJA W KRAKOWIE

Paweł Jakubiec

Biblioteka Główna Uniwersytetu Rolniczego im. H. Kołłątaja w Krakowie

WSTĘP

Celem, który wyznaczył sobie autor, przygotowując niniejszy artykuł, było ukazanie znaczenia instytucji zajmujących się przechowywaniem i gromadzeniem archiwaliów związanych z historią nauki. Do takich właśnie należy Archiwum Uniwersytetu Rolniczego w Krakowie. Dzięki poznaniu jego zbiorów wiele historii, przeszłych zdarzeń, które niestety giną w pamięci kolejnych pokoleń, odżywa ponownie. Badacz dziejów, przeglądając stare druki i inne pamiątki, jest w stanie połączyć wydarzenia z przeszłości z postaciami, instytucjami, procesami współczesnymi.

Artykuł charakteryzuje zasób Archiwum Uniwersytetu Rolniczego w Krakowie w kontekście źródeł dotyczących leśnictwa, jego nauczania, postaci związanych z edukacją rolniczo-leśną od jej początków w drugiej połowie XIX wieku po czasy współczesne. W pierwszej części zostanie także ukazana historia archiwum oraz najważniejsze etapy i wydarzenia w jego ponad 45-letniej działalności. W rozdziale tym autor postara się również omówić elementy zasobu archiwalnego obejmującego około 2 km bieżących akt, związanego z nauczaniem rolnictwa i innych pokrewnych dziedzin w Krakowie i regionie małopolskim. Druga część artykułu zostanie poświęcona archiwaliom związanym z leśnictwem od najdawniejszych czasów po współczesność. Pomimo tego że nie posiadają one wielowiekowej tradycji i zbiór w większości dotyczy XX wieku, to naukowiec zajmujący

się historią leśnictwa na pewno odnajdzie w nim wiele ciekawych dokumentów. W podsumowaniu autor wskaże na możliwości badawcze, jakie daje zapoznanie się ze źródłami historycznymi związanymi z naukami leśnymi.

ARCHIWUM UNIwersYTETU ROLNICZEGO I JEGO ZASÓB

Archiwum Wyższej Szkoły Rolniczej (WSR¹) w Krakowie utworzono na mocy zarządzenia rektora profesora Tadeusza Ruebenbauera z 23 lipca 1970 roku, które zostało wydane w oparciu o decyzję Senatu z dnia 16 kwietnia tegoż roku. Wcześniejsze próby powołania archiwum kończyły się fiaskiem ze względu na duże braki lokalowe uczelni. W tym przypadku wszystko przebiegło pomyślnie i już od 1 września 1970 roku zaczęło ono funkcjonować jako jednostka wchodząca w skład Biblioteki Głównej i podlegająca jej dyrektorowi. Stopniowo również kształtował się niewielki personel archiwum, na którego czele stał kierownik². Zadaniem nowo powołanej jednostki było zbieranie, gromadzenie i opracowywanie materiałów o znaczeniu historycznym oraz dokumentów bieżącego życia uczelni³. Dzięki działalności pracowników archiwum oraz dyrektora Biblioteki Głównej we wczesnym okresie jego istnienia udało się pozyskać wiele materiałów historycznych związanych nie tylko z uczelnią, ale również szeroko pojętym nauczaniem rolnictwa na ziemiach polskich od XIX wieku po czasy współczesne. W drugiej połowie lat 80. XX wieku szczególnie owocne było podjęcie akcji zbierania materiałów na 100-lecie studiów rolniczych w Krakowie⁴. W ten sposób powiększył się znacząco zbiór akt historycznych. Jednocześnie wzrastał zasób dokumentacji dotyczącej Wyższej Szkoły i Akademii Rolniczej (AR). W związku z tym od 1996 roku archiwum uzyskało pomieszczenia w budynku przy ul. Klemsiewiczza 3, w którym mieści się do dnia dzisiejszego⁵. W początkowej fazie

1 W dalszej części pracy autor stosuje skróty dla nazwania Uniwersytetu Jagiellońskiego (UJ), a także uczelni w poszczególnych fazach jej istnienia: WSR – Wyższa Szkoła Rolnicza, AR – Akademia Rolnicza, UR – Uniwersytet Rolniczy czy WL – Wydział Leśny.

2 E. ORMAN, 1985, *Archiwum Akademii Rolniczej im. H. Kołłątaja w latach 1970–1983*, „Zeszyty Naukowe Akademii Rolniczej im. H. Kołłątaja w Krakowie” nr 196, 7, s. 209–210.

3 Tamże, s. 210.

4 M. GUMIŃSKA, 1987, *Archiwum Akademii Rolniczej im. H. Kołłątaja w Krakowie w latach 1984–1986*, „Zeszyty Naukowe Akademii Rolniczej im. H. Kołłątaja w Krakowie”, nr 217, z. 8, s. 275–278; tamże, 1991, *Archiwum Akademii Rolniczej im. H. Kołłątaja w Krakowie w latach 1987–1989*, „Zeszyty Naukowe Akademii Rolniczej im. H. Kołłątaja w Krakowie”, nr 252, z. 10, s. 335–344, M. GUMIŃSKA, J. OZGA, 1998, *Historia i dzień dzisiejszy Archiwum i Muzeum Akademii Rolniczej im. H. Kołłątaja w Krakowie*, „Zeszyty Naukowe Akademii Rolniczej im. H. Kołłątaja w Krakowie”, nr 337, z. 60 Wkład ośrodka krakowskiego w badania nad historią nauk rolniczych w Polsce, s. 41–42.

5 Tamże, s. 42–43.

swojej działalności funkcjonowało ono w oparciu o ustawę archiwalną z 1983 roku⁶, ale konieczne było także stworzenie własnych instrukcji. Pierwsza z nich została wprowadzona w 2000 roku i zawierała instrukcję kancelaryjną, jednolity rzeczowy wykaz akt oraz instrukcję archiwalną⁷. Jej nowelizacja nastąpiła w 2011 roku⁸. Kolejnym krokiem, który miał usprawnić funkcjonowanie archiwum było stworzenie *Instrukcji ewidencjonowania i opracowania zasobu historycznego* w 2014⁹. Po jej wprowadzeniu Uniwersytet Rolniczy (UR) mógł wejść w ogólnopolską sieć archiwów, korzystających ze Zintegrowanego Systemu Informacji Archiwalnej (ZoSIA), i udostępniać swoje zbiory w Internecie po ich opracowaniu.

Największy rozwój Archiwum UR nastąpił w ostatnim dziesięcioleciu działalności. W 2007 roku cały zasób wynosił około 617 mb akt. Pod koniec 2017 roku było to już nieomal 2 kmb dokumentacji papierowej oraz około 30 tys. zdjęć w formie cyfrowej. Rocznie przybywa kilka tysięcy jednostek archiwalnych z całego uniwersytetu¹⁰. Oprócz tego do archiwum trafiły jeszcze zdigitalizowane materiały filmowe dotyczące historii uczelni i najważniejszych wydarzeń związanych z jej działalnością.

Główną część zasobu archiwalnego stanowią akta studenckie, w tym inżynierów, magistrów wszystkich kierunków studiów realizowanych w WSR, AR i Uniwersytecie Rolniczym oraz jego filii w Rzeszowie. Drugim co do wielkości zespołem są prace dyplomowe, zbierane przez dziesięciolecia przez Bibliotekę Główną UR. W ich zbiorze znajdują się również końcowe wyniki badań studentów Uniwersytetu Jagiellońskiego i innych szkół wyższych, którzy po studiach związali się pracą zawodową z krakowską szkołą rolniczą. Innym dużym zespołem są właśnie akta pracowników uczelni od 1953 roku po czasy współczesne. Poza tym w archiwum znajdują się także dokumenty z działalności poszczególnych jednostek, takich jak: Biuro Rektora, Sekretariat Uczelni, Dział Kadr, akta wydziałów, przewody doktorskie i habilitacyjne, profesury, doktoraty honoris causa, protokoły posiedzeń Senatu, rad wydziałów i innych komisji uczelnianych.

Akta dotyczące bieżącego życia uniwersytetu uzupełniają materiały historyczne związane z nauczaniem rolnictwa na poziomie średnim i wyższym w Galicji,

6 Ustawa z dnia 14 lipca 1983 roku o narodowym zasobie archiwalnym i archiwach.

7 Zarządzenie Rektora Akademii Rolniczej im. H. Kołłątaja w Krakowie nr 36/2000 w sprawie wprowadzenia w życie instrukcji kancelaryjnej, jednolitego rzeczowego wykazu akt i instrukcji archiwalnej.

8 Zarządzenie Rektora Uniwersytetu Rolniczego im. H. Kołłątaja w Krakowie nr 24/2011 w sprawie wprowadzenia w życie instrukcji kancelaryjnej, jednolitego rzeczowego wykazu akt i instrukcji w sprawie organizacji i zakresu Archiwum.

9 Tamże, nr 20/2014 w sprawie wprowadzenia Instrukcji ewidencjonowania i opracowania zasobu historycznego w Archiwum Uniwersytetu Rolniczego im. Hugona Kołłątaja w Krakowie.

10 Archiwum Uniwersytetu Rolniczego w Krakowie (AUR), Sprawozdania z działalności rocznej Archiwum dla Biblioteki Głównej UR za lata 2007–2017, brak sygnatury.

II Rzeczypospolitej i PRL oraz wiele innych, w tym zbiory audiowizualne, mapy i plakaty oraz wycinki prasowe zbierane od 1963 roku.

ARCHIWALIA ZWIĄZANE Z LEŚNICTWEM

Zbiór materiałów odnoszących się do leśnictwa stanowi znaczną część zasobu Archiwum Uniwersytetu Rolniczego zgromadzoną w obrębie kilku zespołów archiwalnych. Składa się on z około 215 mb akt, kilkuset fotografii w formie odbitek i plików cyfrowych oraz 119 kaset magnetofonowych¹¹. W jego skład wchodzi akta studenckie wraz z pracami dyplomowymi, teczki pracowników naukowych i technicznych, przewody doktorskie i habilitacyjne, ankiety wpisowe studentów, spisy wykładów i składy osobowe Politechniki Lwowskiej, Studium i Wydziału Rolniczego Uniwersytetu Jagiellońskiego, pamiątki historyczne związane ze Lwowem (Dublanami), Uniwersytetem Jagiellońskim oraz WSR-AR-UR, a także zbiory fotograficzne (fotografie i tableau) oraz audiowizualne. Ze względu na pochodzenie tych archiwaliów możemy wyróżnić kilka okresów historycznych i ośrodków naukowych, które reprezentują.

Pierwszą grupą są dokumenty i przedmioty dotyczące Akademii Rolniczej w Dublanach i jej kontynuacji doby II Rzeczypospolitej, czyli Wydziału Rolniczo-Lasowego Politechniki Lwowskiej. Warto wśród archiwaliów wymienić pamiątki związane z profesorami Kazimierzem Kuźniarem, Kazimierzem Sucheckim czy Szymonem Wierdakiem. Pierwszy z nich był absolwentem szkoły rolniczej pod Lwowem, a po II wojnie światowej jako profesor pracował m.in. na Wydziale Melioracji Wodnych Wyższej Szkoły Rolniczej w Krakowie¹². Kolejny „dublańczyk”, profesor Politechniki Lwowskiej, w latach 50. XX wieku związał się z ośrodkiem poznańskim¹³. Ostatni, profesor Szymon Wierdak, to postać łącząca kresowe szkoły rolniczo-leśne z ośrodkiem krakowskim. Jako absolwent Uniwersytetu Jagiellońskiego podjął pracę w Dublanach. W latach 20. XX wieku był nawet dziekanem Wydziału Rolniczo-Lasowego Politechniki¹⁴. W Archiwum Uniwersytetu Rolniczego znajdziemy dokumenty odnoszące się do ich edukacji, pracy zawodowej, a nawet życia osobistego, w tym życiorysy, wspomnienia, korespondencję i fotografie. Zbiór archiwaliów okresu lwowskiego uzupełniają też programy studiów, składy osobowe i spisy wykładów Politechniki Lwowskiej, dzięki którym możemy zapoznać się z wykładanymi przedmiotami oraz ich rozkładem na różnych etapach studiów, a także postaciami dydaktyków, którzy wykładali poszczególne dziedziny nauki¹⁵.

11 Obliczenia własne autora.

12 AUR, Varia. Kuźniar Kazimierz, sygn. V-16/56.

13 *Ibidem*, Suchecki Kazimierz, sygn. V-16/54.

14 AUR, Studium Rolnicze – Wydział Rolniczy Uniwersytetu Jagiellońskiego, Szymon Wierdak, sygn. SR-WR UJ 6.

15 *Program Politechniki Lwowskiej*, R. 64–67, 1936–1939, Lwów.

Kolejną grupą archiwaliów są dokumenty związane ze Studium i Wydziałem Rolniczym Uniwersytetu Jagiellońskiego z lat 1890–1953. Dotyczą one postaci wymienionego już wcześniej Szymona Wierdaka, który od 1946 roku tworzył Wydział Rolniczo-Leśny w Krakowie. Inną osobistością jest Stanisław Sokołowski, profesor leśnictwa w SR i WR Uniwersytetu Jagiellońskiego zajmujący się hodowlą lasu¹⁶. Ostatnim twórcą ośrodka nauczania leśnictwa w Krakowie był Dezydery Szymkiewicz, lwowski profesor, który po II wojnie światowej wykładał ekologię roślin i klimatologię. Z materiałów archiwalnych związanych z Uniwersytetem Jagiellońskim w swoich zbiorach Archiwum UR posiada także składy osobowe z lat 1890–1953 oraz spisy wykładów 1903–1954. Oprócz tego znajdziemy również dokumentację Wydziału Rolniczego-Leśnego, samodzielnego Leśnego (WL) oraz poszczególnych katedr i zakładów: Ochrony Lasu i Entomologii, Hodowli Lasu¹⁷.

Dokumentację archiwalną łączącą uniwersytecki okres studiów leśnych i jego kontynuację w Wyższej Szkole Rolniczej są akta pracownicze ludzi, którzy swoją karierę naukową rozpoczynali na Uniwersytecie Jagiellońskim, a po utworzeniu WSR przeszli do jej Wydziału Leśnego. Jego istnienie było bardzo krótkie w początkowej fazie do 1954 roku, ale już od 1963 roku na stałe przywrócono prężnie działający wydział. Spośród akt pracowniczych warto wymienić dokumenty profesora Edwarda Chodzickiego – poszkodowanego w nazistowskiej Sonderaktion Krakau, wieloletniego pracownika Wydziału Leśnego¹⁸. W archiwum znajdziemy jeszcze wiele innych dokumentów z okresu pomiędzy 1945 a latami 60. XX wieku. Ciekawostki, na które można się w nich natknąć, to np. Stalinogrodzka Dyrekcja Lasów Państwowych¹⁹. Najwięcej dokumentacji związanej z Wydziałem Leśnym to akta wytwarzane w toku działalności naukowo-dydaktycznej uczelni, takie jak akta studenckie, pracownicze, prace dyplomowe, protokoły posiedzeń Rady Wydziału Leśnego i innych komisji, studia podyplomowe, działalność Leśnego Zakładu Doświadczalnego w Krynicy, doktoraty i habilitacje czy profesury. Dziekanat Wydziału Leśnego wytworzył akta związane z organizacją wydziału, wyborami, rekrutacją, sesjami naukowymi, zatrudnianiem, współpracą z zagranicą, działalnością naukową i studencką²⁰. Uzupełnieniem do dokumentacji papierowej są liczne fotografie, w tym odbitki i zdjęcia cyfrowe. Osobną kolekcję stanowią także wycinki prasowe na temat uczelni, w których wiele uwagi poświęcono Wydziałowi Leśnemu, jego pracownikom i najważniejszym problemom szkoły, Krakowa i regionu. Przeglądając akta studenckie i doktoraty możemy prześledzić, w jaki sposób zmieniał się wygląd dyplomu oraz na co kładziono największy nacisk, zbierając dokumentację do teczek osobowych poszczególnych ludzi. W ankietach wpisowych studentów znajdziemy wiele

16 AUR, SR WR UJ, Stanisław Sokołowski, sygn. SR-WR UJ 100.

17 Tamże, Dezydery Szymkiewicz, sygn. SR-WR UJ 122.

18 AUR, Akta pracowników, Edward Chodzicki, sygn. I-23.

19 Tamże, Akta studenckie, sygn. WL 28.

20 Tamże, Działalność Wydziału Leśnego (DWL) i inne zespoły, różne sygnatury.

informacji o znaczeniu społecznym, politycznym i światopoglądowym. Drukowane spisy wykładów stwarzają możliwość zapoznania się z wyglądem studiów na kierunkach Wydziału Leśnego w latach 60. i 70. XX wieku²¹.

Dokumentacją, która daje nam największe możliwości badawcze, są fotografie. Przekazywane były do Archiwum Uniwersytetu przez Dziekanat Wydziału Leśnego, Pracownię Pomocy Naukowo-Dydaktycznych, której zadaniem było dokumentowanie filmowe i fotograficzne życia uczelni, oraz Dział Aparatury Naukowo-Dydaktycznej, kontynuujący jej tradycję²². Przeglądając poszczególne zdjęcia, zapoznajemy się ze zmianami, jakie zachodziły od początku istnienia wydziału aż po czasy współczesne. Przykładem może być zmieniająca się baza dydaktyczna, w której uczyli się krakowscy leśnicy. Pierwsze fotografie pokazują niezagospodarowany teren, na którym już kilka lat później, pod koniec lat 70. XX wieku, pojawia się budynek Wydziału Leśnego²³. Inne fotografie dotyczą pogrzebów wybitnych przedstawicieli nauk leśnych. Spośród nich można wymienić ostatnie pożegnanie profesorów Stefana Myczkowskiego z 1977 czy Jerzego Fabijanowskiego w 2008 roku²⁴. Fotografie związane z Wydziałem Leśnym ukazują również inauguracje poszczególnych lat akademickich, uroczyste posiedzenia Rady Wydziału²⁵, obchody rocznic istnienia²⁶ czy nadawanie tytułów honorowych, w tym nadanie dwóch doktoratów honoris causa profesorom Konradowi Magnuskiemu w 2012 i Andrzejowi Grzywaczowi w 2014 roku²⁷.

Ciekawym elementem zespołu fotografii, który łączy w sobie wszystkie wskazane przeze mnie okresy historyczne, jest kolekcja zdjęć profesora Stanisława Kapuścińskiego. Jako absolwent Wydziału Rolniczo-Lasowego Politechniki Lwowskiej a następnie jej pracownik związał się w latach 60. XX wieku, po przywróceniu jednostki, z Wydziałem Leśnym WSR i Akademii Rolniczej²⁸. Po jego śmierci do archiwum uczelni została przekazana kolekcja zdjęć obejmująca okres od czasów dzieciństwa po jego ostatnie działania naukowo-dydaktyczne. Pierwsze fotografie dotyczą rodziny profesora i sięgają czasów Galicji, kolejne związane

21 *Skład osobowy i spis wykładów WSR-AR*, R. 1957/58 do R. 2007, 1957–2007, Kraków.

22 AUR, Dział Aparatury Naukowo-Dydaktycznej (DAND), różne sygnatury.

23 AUR, Fotografie, Budowa Wydziału Leśnego, sygn. fot. 174, 244–256, 278, 306 i inne.

24 AUR, Fotografie, Pogrzeb Stefana Myczkowskiego, sygn. fot. 233; DAND, Pogrzeb Jerzego Fabijanowskiego, sygn. DAND 3/9.

25 AUR, DWL, Uroczyste posiedzenie Rady Wydziału Leśnego w Krynicy w dniu 21 V 1997, sygn. WL II 2/1; Uroczyste posiedzenie Rady Wydziału Leśnego w Krynicy w dniu 24 IX 1998, Sygn. WL II 2/5; Inauguracje roku 1998 i 2001, sygn. WL II 2/2 i WL II 2/4.

26 AUR, DAND, 60-lecie Wydziału Leśnego, sygn. DAND 3/25.

27 Tamże, Doktorat honoris causa prof. Konrada Magnuskiego, sygn. DAND 7/17; Doktorat honoris causa prof. Andrzeja Grzywacza, sygn. DAND 9/3.

28 J. STARZYK, 2009, *Stanisław Kapuściński profesor doktor nauk leśnych w zakresie ochrony lasu i entomologii leśnej* [w:] *Księga jubileuszowa 60-lecie powołania Wydziału Leśnego Uniwersytetu Rolniczego w Krakowie*, red. J. Bieniek i in., Kraków, s. 119–121.

są z jego pracą naukową w Instytucie Badawczym Leśnictwa oraz na Wydziale Leśnym WSR i AR w Krakowie. Zapoznanie się z nimi pozwala nam również spojrzeć na to, jak zmieniały się metody prowadzenia badań w terenie w nieomal trzydziestoletnim okresie, poczynawszy od zakończenia II wojny światowej²⁹.

Spośród innych materiałów archiwalnych w zbiorach krakowskiej uczelni rolniczej możemy także znaleźć plany, fotografie i dokumentacje gospodarstw leśnych, w tym z okresu galicyjskiego i 20-lecia międzywojennego z gospodarstwa leśnego w Krzeszowicach z lat 1904–1938³⁰ czy Wielkich Sołeczników na Wileńszczyźnie z 1939 roku³¹. Możemy się w nich zapoznać z cennikiem i opisem umundurowania, materiałami statystycznymi i zawieranymi umowami oraz poznać plany gospodarstw i ich dokumentację fotograficzną.

Ostatnią grupę materiałów archiwalnych stanowią kartki okolicznościowe związane z różnego rodzaju okazjami lub jubileuszami, w tym świąteczne: bożonarodzeniowe lub wielkanocne, gratulacyjne: inauguracja roku akademickiego na Wydziale Leśnym, otrzymywane nagrody i wyróżnienia, czy związane z kolejnymi rocznicami działalności uczelni oraz wiele innych. Ciekawym przykładem kartki jest ręcznie wypisana pocztówka na cieniutkiej deseczce skierowana do studentów Uniwersytetu Stefana Batorego w Wilnie przez leśników z Uniwersytetu Przyrodniczego w Poznaniu z 1939 roku³².

PODSUMOWANIE – MOŻLIWOŚCI BADAŃ NAUKOWYCH W OPARCIU O ŹRÓDŁA Z ARCHIWUM UR

Analizując zasób archiwalny Uniwersytetu Rolniczego w Krakowie, można stwierdzić, że stanowi on doskonałą podstawę do badania historii leśnictwa w Polsce. Historyk lub inny pasjonat znajdzie tutaj bazę do tworzenia różnego rodzaju publikacji o charakterze biograficznym, w tym encyklopedii, leksykonów, słowników, wykazów pracowników poszczególnych uczelni, wydziałów, instytutów, katedr czy zakładów. Przykładem mogą być publikacje wydawane na rocznice działalności Uniwersytetu Rolniczego czy jego Wydziału Leśnego³³. Wielu naukowców było w swojej karierze związanych nie tylko z ośrodkiem krakowskim, ale również innymi, takimi jak uczelnie doby zaborów i II Rzeczypospolitej czy nowo powstające lub kontynuujące swoją działalność po II wojnie

29 AUR, Fotografie, Prof. dr. Stanisław Kapuściński – fotografie ze zbiorów prywatnych, sygn. fot. 440/ 1–156.

30 AUR, Varia, Gospodarstwo leśne w Krzeszowicach w latach 1904–1938, sygn. V-47.

31 Tamże, Gospodarstwo leśne Wielkie Sołeczники, sygn. V-81.

32 Tamże, Wilno, Kronika Koła Rolników USB, t. II, sygn. V-54/19, b.n.s.

33 *Księga jubileuszowa: 60-lecie powołania Wydziału Leśnego Uniwersytetu Rolniczego w Krakowie*, 2009, red. J. Starzyk, Kraków; *Profesorowie, docenci i doktorzy habilitowani Wyższej Szkoły Rolniczej – Akademii Rolniczej – Uniwersytetu Rolniczego im. Hugona Kołłątaja w Krakowie 1953–2013*, 2013, red. J. Bieniek i in., Kraków.

światowej szkoły w Poznaniu, Wrocławiu czy innych ośrodkach badawczych. Dzięki szczegółowemu zapoznaniu się z ich dokumentami badacz jest w stanie stworzyć obszerną biografię każdego z nich, uzupełniając swoją bibliografię o oryginalne akta dotyczące zatrudnienia, awansów czy poszczególnych etapów kariery naukowo-dydaktycznej.

Drugą znaczącą grupę stanowią akta studenckie. Na ich podstawie również można podjąć różnego rodzaju badania naukowe o charakterze demograficznym czy socjologicznym. Analizując ankiety wpisowe poszczególnych roczników, możemy dowiedzieć się o pochodzeniu społecznym, przynależności organizacyjno-partyjnej oraz niejednokrotnie przeszłości w organizacjach bojowych i konspiracyjnych z czasów II wojny światowej. Podobna sytuacja dotyczy akt pracowniczych, w tym przypadku jeszcze mocniej da się odczuć tajną, niepodległościową przeszłość poszczególnych osób.

Uczelnia to miejsce, gdzie powstają liczne prace naukowe studentów i publikacje pracowników. Kiedy przyjrzymy się bliżej tematyce prowadzonych badań, możemy odtworzyć różnego rodzaju trendy badawcze w leśnictwie. Analiza tych prac daje nam informacje, które regiony geograficzne Polski były poddawane szczegółowej analizie leśników – studentów i naukowców. Ze względu na bliskość obszarów górskich prace te w dużej mierze dotyczą przyrody Karpat. Dominującym trendem jest też badanie okolic Krakowa, m.in. Puszczy Niepołomickiej. Warto jednak wskazać, że obecnie w Krakowie studiuje ludzie z całego kraju, dlatego ich prace dotyczą wszystkich regionów geograficznych Polski. Publikacje pracowników naukowych, którzy swoje badania prowadzą na całym świecie, są odbiciem ich wyjazdów naukowych. Dlatego w ich zbiorze znajdziemy prace dotyczące Kanady, USA, Finlandii i wielu innych krajów.

Bogaty zbiór fotografii może stanowić podstawę do stworzenia albumów fotograficznych dokumentujących życie uczelni od najdawniejszych czasów. Zdjęcia poszczególnych osób mogą być wykorzystane w publikacjach zbiorowych dotyczących pracowników Wydziału Leśnego, jego katedr i zakładów. Fotografie z akt osobowych studentów mogą posłużyć do tworzenia różnego rodzaju tableau czy albumów absolwentów danego rocznika, przygotowywanych na jubileusze i rocznice ukończenia studiów.

Dokumenty, fotografie oraz wycinki składające się na zbiór archiwaliów związanych z leśnictwem z Archiwum Uniwersytetu Rolniczego to również źródło materiałów do publikacji prasowych.

Zachęcam wszystkich pasjonatów historii leśnictwa w Polsce do korzystania ze zbiorów Archiwum Uniwersytetu Rolniczego w Krakowie. Zapoznanie się z nimi może być dla jednych podstawą badań, dla innych ich uzupełnieniem, ale każdy znajdzie tu coś dla siebie.

LITERATURA I ŹRÓDŁA

Archiwum Uniwersytetu Rolniczego im. Hugona Kołłątaja w Krakowie (zespoły akt):

- Akta studenckie,

- Akta pracowników,
 - Działalność Wydziału Leśnego,
 - Dział Aparatury Naukowo-Dydaktycznej,
 - Fotografie,
 - Studium Rolnicze – Wydział Rolniczy Uniwersytetu Jagiellońskiego,
 - Sprawozdania z działalności rocznej Archiwum dla Biblioteki Głównej UR za lata 2007–2017,
 - Varia.
- GUMIŃSKA M., 1987, *Archiwum Akademii Rolniczej im. H. Kołłątaja w Krakowie w latach 1984–1986*, „Zeszyty Naukowe Akademii Rolniczej im. H. Kołłątaja w Krakowie”, nr 217, z. 8.
- GUMIŃSKA M., 1991, *Archiwum Akademii Rolniczej im. H. Kołłątaja w Krakowie w latach 1987–1989*, „Zeszyty Naukowe Akademii Rolniczej im. H. Kołłątaja w Krakowie”, nr 252, z. 10.
- GUMIŃSKA M., OZGA J., 1998, *Historia i dzień dzisiejszy Archiwum i Muzeum Akademii Rolniczej im. H. Kołłątaja w Krakowie*, „Zeszyty Naukowe Akademii Rolniczej im. H. Kołłątaja w Krakowie” nr 337, z. 60.
- Księga jubileuszowa 60-lecie powołania Wydziału Leśnego Uniwersytetu Rolniczego w Krakowie*, 2009, red. J. Starzyk, Kraków.
- ORMAN E., 1985, *Archiwum Akademii Rolniczej i H. Kołłątaja w latach 1970–1983*, „Zeszyty Naukowe Akademii Rolniczej im. H. Kołłątaja w Krakowie”, nr 196, z. 7, s. 209–210.
- Profesorowie i docenci Studium Rolniczego i Wydziału Rolniczego Uniwersytetu Jagiellońskiego oraz Wyższej Szkoły Rolniczej im. Hugona Kołłątaja w Krakowie 1890–1990*, 1990, red. E. Gorlach, Kraków.
- Profesorowie, docenci i doktorzy habilitowani Wyższej Szkoły Rolniczej – Akademii Rolniczej – Uniwersytetu Rolniczego im. Hugona Kołłątaja w Krakowie 1953–2013*, 2013, red. J. Bieniek i in., Kraków.
- Program Politechniki Lwowskiej*, R. 64–67, 1936–1939, Lwów.
- Skład osobowy i spis wykładów WSR-AR*, R. 1957/58 do R. 2007, Kraków 1957–2007.
- Ustawa z dnia 14 lipca 1983 r. o narodowym zasobie archiwalnym i archiwach.
- Zarządzenia Rektora Akademii Rolniczej im. H. Kołłątaja w Krakowie nr 36/2000.
- Zarządzenie Rektora Uniwersytetu Rolniczego im. H. Kołłątaja w Krakowie nr 24/2011.
- Zarządzenie Rektora Uniwersytetu Rolniczego im. H. Kołłątaja w Krakowie nr 20/2014 w sprawie wprowadzenia Instrukcji ewidencjonowania i opracowania zasobu historycznego w Archiwum Uniwersytetu Rolniczego im. Hugona Kołłątaja w Krakowie.

ŹRÓDŁA DO DZIEJÓW LEŚNICTWA W POLSCE Z ARCHIWUM UNIwersytetu Rolniczego im. H. Kołłątaja w Krakowie

Streszczenie

W pracy omówiono źródła dotyczące historii leśnictwa, edukacji leśnej i jej rozwoju oraz najważniejszych uczonych związanych z ośrodkiem krakowskim w oparciu o materiały archiwalne zebrane w archiwum uczelnianym i zbiorach

Biblioteki Głównej. Dotyczą one okresu od drugiej połowy XIX wieku do czasów najnowszych. Nauczanie leśnictwa wywodzi się z lwowskich szkół wyższych oraz Wydziału Leśnego funkcjonującego na Uniwersytecie Jagiellońskim po II wojnie światowej. Na Uniwersytecie Rolniczym Wydział Leśny istniał z kilkuletnią przerwą pomiędzy 1953 a 1963 rokiem, dlatego największy zbiór archiwaliów stanowią materiały związane z jego profesorami, studentami, działalnością naukową – dydaktyczną, organizacyjną i wychowawczą. W zasobie archiwum znajdują się także liczne dokumenty dotyczące okresu międzywojennego i pierwszych lat po II wojnie światowej. Celem pracy było ukazanie dużej wartości tych archiwaliów oraz przedstawienie najważniejszych postaci i rozwoju nauk leśnych w XX wieku w oparciu o dokumentację aktową i fotograficzną, stanowiącą zasób Archiwum UR.

Słowa kluczowe: Archiwum Uniwersytetu Rolniczego, leśnictwo, edukacja, historia

THE HISTORICAL SOURCES OF FORESTRY IN POLAND FROM THE CRACOW AGRICULTURAL UNIVERSITY ARCHIVES

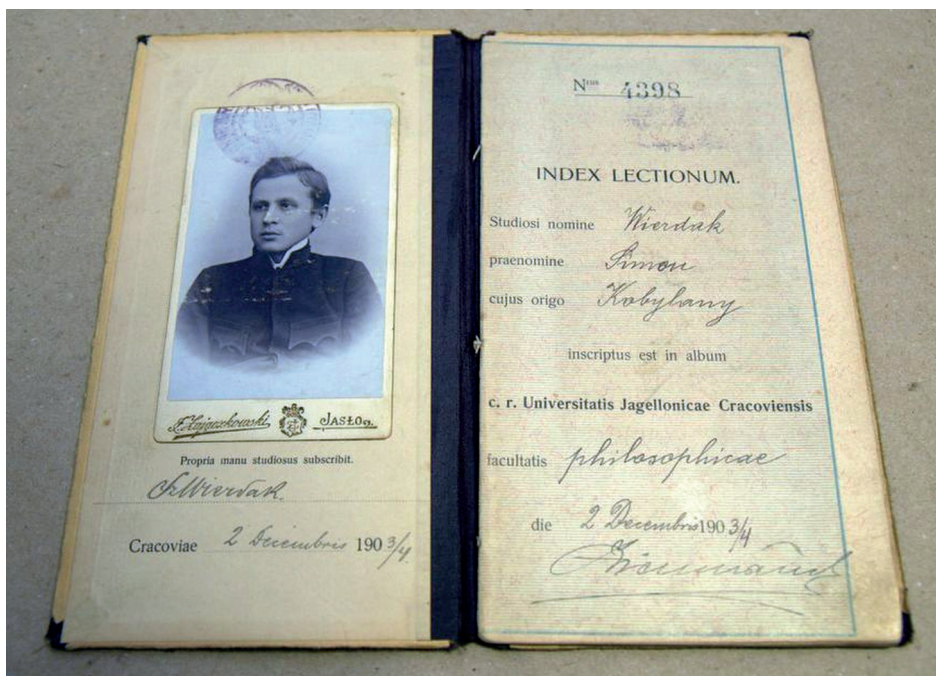
S u m m a r y

In this paper, author shows the sources which are related to the history of forestry, forest education and its development, as well as the most important scholars connected with the Cracow research center, based on archival materials collected in the University Archives and the Main Library resources. Historical file concern the period from the second half of the 19th century to the present day. High education of forestry comes from the Lviv universities and the Faculty of Forestry at the Jagiellonian University after the Second World War. At the University of Agriculture, the Faculty of Forestry has existed for several years with a break between 1953 and 1963, so largest collection of archives are materials related to its professors, students, scientific, organizational and educational activities. The archive's resource also contains a lot of documents related to the inter-war period and the first years after the Second World War. The aim of this paper is to show the great value of these archives and present the most important figures and development of forestry sciences in the twentieth century based on documents and photos from the Archives of the Agriculture University.

Keywords: Archives of Agriculture University, forestry, education, history

Ryc. 1. Pamiątki związane z profesorem Kazimierzem Kuźniarem (sygn. V-16/56)
Fig. 1. Memorabilia associated with professor Kazimierz Kuźniar (Sign. V-16/56)

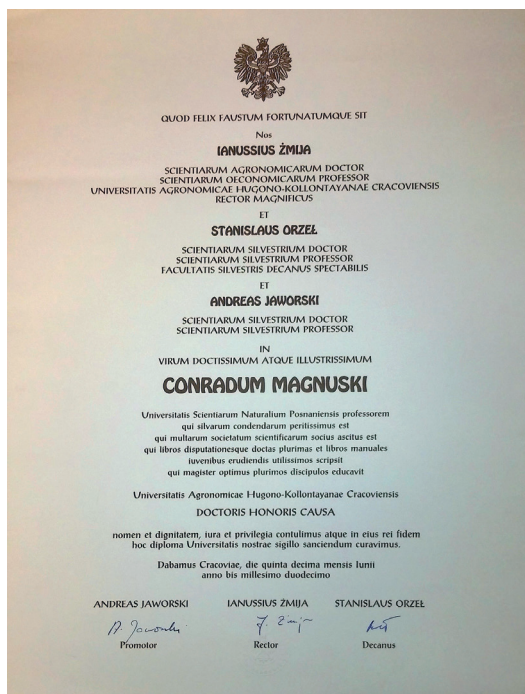

Ryc. 2. Indeks Wydziału Rolniczego UJ – Szymon Wierdak (sygn. SR-WR UJ 6)
Fig. 2. Szymon Wierdak's student index – Department of Agriculture of the Jagiellonian University (Sign. SR-WR UJ 6)

Ryc. 3. Pogrzeb profesora Stefana Myczkowskiego z udziałem Karola Wojtyły – 1977 (sygn. fot. 233/2)

Fig. 3. Funeral ceremony of profesor Stefan Myczkowski with archbishop Karol Wojtyła – 1977 (Sign. Phot. 233/2)

Ryc. 4. Dyplom doktora *honoris causa* profesora Konrada Magnuskiego – 2012 (sygn. Dyplomy d.h.c.)

Fig. 4. Doctor *honoris causa* diploma of professor Konrad Magnuski – 2012 (Sign. Dyplomy d.h.c.)

